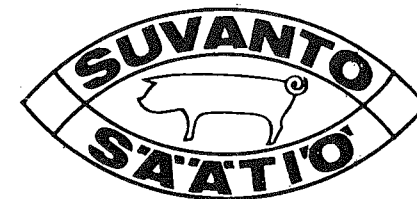

SUVANNON

SEUTU

SUVANNON
YMPÄRISTÖN
KOTISEUTU-
LEHTI • Julkaisija

N:o 4 1995
KESÄKUU

TOIMITUKSEN TUOLI

Kesä tuli lopultakin, vaikka ainakin toimituksen seutuvilla Hämeessä antoi odottaa itseään toukokuun viimeisiin päiviin: vappuna palettiin, äitienpäivänä tehtiin lumiukkoja.

Mutta toivottavasti toukotöiden teko onnistui silti myöhäisestä keväästä huolimatta, ja lomalaiset ynnä muut ovat saaneet nautti myös kauniista kesäpäivistä.

Kädessänne on Suvannon Seudun numero neljä. On aika toivottaa kaikille leppoista juhannusta, keskikesän suurta juhlaa.

Juuri on vietetty myös Karjalan liiton kesäjuhlat Helsingissä. Helsinkiin matkataan myös elokuun kuudentenä päivänä Sakkolan vuotuisiin pitäjäjuhliin. Toisaalla lehdessä on jo juhlapäivän ohjelmarunko nähtävänä.

Seuraava lehti ilmestyy vielä kerran ennen elokuun pitäjäjuhlia. Lehteen tarkoitetun aineiston on oltava perillä heinäkuun 5. päivään mennessä. Kirjoituksia on vielä varastossa, mutta jonoon mahtuu - josko suviset päivät innoittaisivat uusiakin avustajia Suvannon Seudulle. Toimituksen tavoittaa parhaiten postitse, joskus iltamyöhällä puhelimkin päähän.

TILAA SINÄKIN
OMA
SUVANNON SEUTU

SAKKOLAN PITÄJÄJUHLAT HELSINGISSÄ 6.8.1995

Juhlat alkavat kunniakäynnillä Hieta-niemessä klo 9 sankariristillä ja Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkillä

klo 10 Jumalanpalvelus
Tuomiokirkossa

klo 13 Päiväjuhla Valkoisessa salissa,
Aleksanterinkatu 16-18

Ruokailu ja kahvila ovat samassa paikassa. Viimekertaisen Helsingin pitäjäjuhlien jälkeen on Valkoinen sali kunnostettu ja palvelee entistä paremmin juhlien pito-paikkana.

Kaikki sakkolalaiset ovat sydämellisesti tervetulleita!

Sakkola-Seura ry.
Johtokunta

Liitto pyytää lahjoituksia

Karjalan Liitto on teettänyt asetamansa työryhmän avulla raportin, joka liittyy Karjalan kysymykseen. Vuonna 1994 asetettu työryhmä kansleri Kauko Sipposen johdolla antoi raporttinsa tammikuussa 1995.

Karjalan liiton liittokokous 29.4.1995. velvoitti hallituksen muunmuassa tuomaan julki liiton näkemykset Karjalan palauttamisesta, eri vaihtoehdoista ja niiden tuomista hyödyistä molemmille osapuolille.

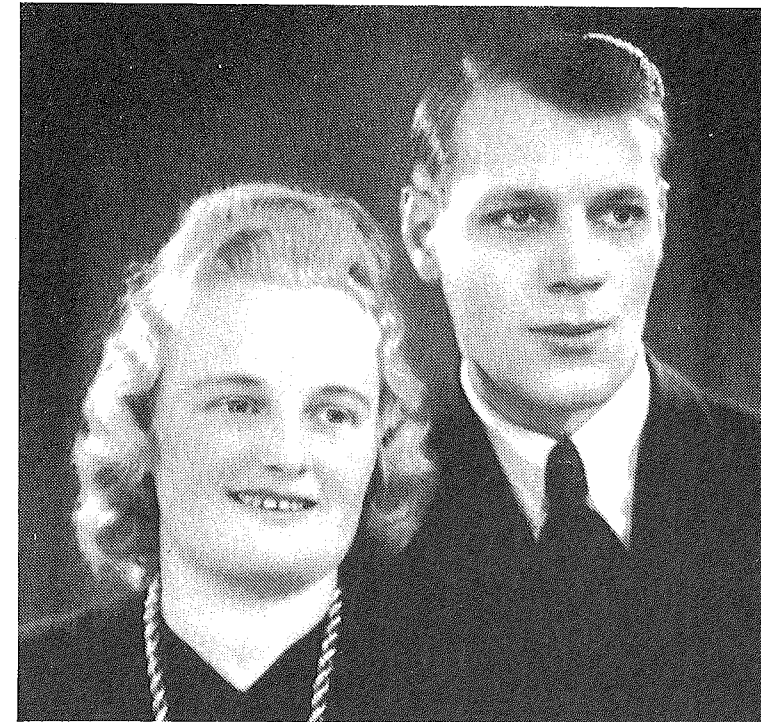
Raportissa on eräitä kohtia, jotka on kirjoitettu nimenomaan ulkomaista lukijaa silmällä pitäen. Liitto katsookin, että raportti tai sen osia on syytä julkaista tiivistettynä ja kuvitettuna englanniksi, venäjäksi, ruotsiksi ja saksaksi. Erikielisten versioiden julkaiseminen aiheuttaa noin 200 000 markan kustannukset.

Tästä syystä Karjalan Liitto kääntyy karjalaisten pitäjaseurojen, -säätiöiden ja muiden jäsenyhteisöjen puoleen. Liitto pyytää yhteistöjä lahjoittamaan sopivaksi harkitsemansa summan Karjala-työryhmän raportin erikielisten, tiivistettyjen painosten julkaisemiseen. Tuen myöntämisestä pyydetään ilmoittamaan liittoon kirjallisesti 30.9.1995. mennessä.

- Karjalan historian tuntemus on sekä maassamme että maamme rajojen ulkopuolella puutteellista. Erityisen vahingollista on se, että asioista on taarjolla vain yksipuolista tietoa. Tästä syystä on erityisen tärkeää laajentaa asiaa koskevaa tiedostustoimintaa kotimaassa ja ulkomailla, muistuttavat Karjalan Liiton puheenjohtaja Markku Laukkanen ja toiminnanjohtaja Oili Parjo.

- Liiton nykyiset resurssit eivät riitä Karjalaan liittyvän tiedotustehtävän hoitamiseen siinä määrin kuin olisi toivottavaa. Kyky toimia aktiivisesti asiassa riippuu myös taloudellisista valmiuksista, he toteavat.

Liitossa asiaa koskeviin tiedusteluihin vastaa järjestösihteeri Helena Valta.

Kultahäät

Kultahääpäiväänsä viettivät 6.5.1995. Emmi ja Kaarle Aho kotonaan Liperissä. Emmi, omaasukua Meskanen, on kotoisin Sakkolan Vilakkalasta. Kaarle on kotoisin Kauhajolta.

Sankarille kukkaset

Suvannon Seudun pitkäaikainen päätoimittaja Viljo Purontaa vietti hiljattain 80-vuotispäiviään. Myös Sakkolan sotainvalidi- ja veteraanikerhon edustajat kävivät onnittelemassa syntymäpäiväsankaria - kuvassa Purontaa (oik.) ja Martti Karonen. - Onnea vielä sotainvalidiveljelle ja terveyttä alkaneelle vuosikymmenelle.

KUOLLEITA

Tauno **Paukku**, syntynyt 14.11.1910, kuoli 20.5.1995. Tauno Paukku syntyi Sakkolan Vilakkalassa mummonsa suvun talossa, mutta vanhemmat Eeva ja Aapro Paukku siirtyivät sitten Keljaan, mistä lunastettiin oma tila Aapro Paukun suvun maista.

Taunolla oli kova halu jatkaa kansakoulun jälkeen oppikoulussa, mutta Aapro-isä halusi työlleen jatkajan, koska Tauno oli perheen anoa lapsi. Kansanopistoon Portaanpähän hän sentään pääsi.

Heränneitten kansanopistosta Tauno Paukku sai "elämän eväät", jotka antoivat suunnan myöhempiin vaiheisiin. Isänsä kuoleman jälkeen Tauno Paukku hakeutui perheellisenä miehenä Sortavalan seminaariin vuonna 1939. Sota katkaisi opiskelun ja hän valmistui vasta 1946 Rauman seminaarista.

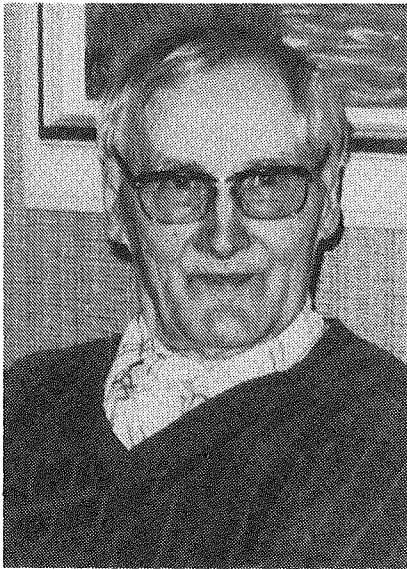
Ensimmäinen opettajanpaikka oli Pukkilassa, mutta varsinaisen elämäntyönsä hän teki johtajaopettajana Ylivieskassa vuosina 1948-1973.

Sakkolan historiaa -teoksessa on kerrottu, "Miten Keljaan saatiin rukoushuone". Tämän luvun lopussa Tauno Paukku sanoo: "Kumpi kerran saisimme kokoontua siinä joukossa, joka käy sisälle niihin pitoihin, jonka Herra on valmistanut niille, jotka häntä pelkäävät".

Tauno Paukku pääsi matkansa päähän Salossa ja siunattiin haudan lepoon Perttelissä 4.6.1995.

Kaipaamaan jäivät puoliso, lapset, 14 lastenlasta ja 17 lastenlastenlasta. Saattojoukossa oli paljon omaisia ja ystäviä.
-EA.

Helli Elin **Nieminen**, omaasukua **Valtonen**, kuoli 15.4.1995. Hämeenlinnassa. Hän oli syntynyt 10.12.1912. Sakkolan Valkjärvellä.

hyötyä meille lapsille. Aina hän oli valmis auttamaan kotiemme kunnossuoksessa.

Eläkepäivien harrastukseksi hän valitsi taulujen maalaamisen, josta meillä lapsilla on seinillämme hyvät muistot.

Isämme voimat hiipuivat hiljaiseen, ja hän nukkui pois Rauhaniemen sairaalassa. Saatoimme hänet Messukylän kirkossa kauniina lauantapäivänä 22.4.1995. äidin vierelle nukkumaan.

Kiitämme veteraaniystäviä juhlavasta muistamisesta kirkossa, kuten kaikkia muitakin isän sukulaisia ja ystäviä.

Isä, kiitos kaikesta - jäit meille elämään.

Helka Saarinen

Isän muistolle

Isämme ja pappamme Uuno Aleksanteri **Huuska**, syntynyt 21.6.1910 Sakkolan Viiksanlahdella, poistui luotamme 1.4.1995. Tampereella. Uunoa jäivät kaipaamaan lapset, lapsenlapset, lapsenlapsenlapset, Pauli-veli sekä muut sukulaiset ja tuttavat.

Isäni vietti lapsuutensa Sakkolan kauniissa Viiksanlahdessa, kuten vanhempansa ja sisaruksensakin. Olemme nuoremmatkin käyneet katsomassa kauniin Karjalan maan, josta molemmat vanhempamme ovat syntyisin.

Uuno ja vaimonsa Rauha, omaasukua Naskali (syntynyt 28.12.1928, kuollut 5.2.1990. Tampereella) rakensivat vuonna 1939 oman kodin Huuskan kotitilan läheisyyteen Viiksanlahdelle, josta evakkomatkan jälkeen asettuivat Tampereelle, Messukylän Takahuhtiin vuonna 1947 rakentamaansa kauniiseen omakotitaloon. Lapsia oli viisi, joista Heikki Juhani on syntynyt Sakkolassa ja muut Messukylässä.

Isä oli kahden sodan veteraani ja hän haavoittui talvisodan ensimmäisenä päivänä, vieläpä ensimmäisen tunnin aikana. Toivuttuaan hän palasi rintamalle.

Huuskan iloiset pojat olivat ammatiltaan maalareita, lukuunottamatta Olavia, joka aloitti uransa armeijan soittokunnassa jatkaen sittemmin muusikkona. Isän ammattista oli suurta

Kerttu **Kuhanen**, omaasukua **Ukkonen**, syntynyt 29.5.1920. Sakkolassa, kuoli 17.4.1995. Savitaipaleen terveyskeskuksessa. Siunauksen toimitti 30.4.1995. Suomeniemen Valkealan kristillisen opiston rehtori Ossi Hjerpe, joka myös puhui muistotilaisuudessa vainajan kotona. Kerttu Kuhanen toimi aikoinaan pyhäkoulun opettajana ja harrasti kronikoiden kirjoittamista muunmuassa marttojen tilaisuuksiin. Hänen kotikylänsä oli Riiska, viimeinen kotipaikka Suomenniemi.

KUOLLEITA

Elma Eevastiina **Leppäaho**, omaasukua **Äikäs**, kuoli 8.3.1995. Toijalassa. Hän oli syntynyt 16.6.1909. Valkjärvellä, entinen kotipaikka Sakkolassa oli Kiviniemi. Siunaustilaisuus pidettiin 25.3.1995. Akaan siunauskappelissa lähimpien omaisten läsnäollessa. -M.L.

SEURAAVA SUVANNON SEUTU

ilmestyy heinä-elo-
kuun taitteessa.
Lehteen tarkoitettu
aineisto pyydetään
toimitukseen vii-
meistään 5. päivänä
heinäkuuta.

Toimituksen osoite
on Rautasemantie
375, 37550 Moisio.

VUOSIA TÄYTTÄ- NEITÄ

80 vuotta täytti 4.3.1995. Saima Esteri **Äijö**, omaasukua **Pulakka**, Punkalaitumella. Hänen lapsuuskylänsä Sakkolassa oli Riiska, avioliiton jälkeen kotikyläksi tuli Haparainen.

Sydämelliset kiitokset merkkipäiväni muistamisesta

Viljo Purontaa

80 vuotta täytti Alvar **Nalli** 23.1.1995. Imatralla. Kotikylä Sakkolan Kaarna-joki. Hyväkuntoista ikämiestä kävivät sukulaiset onnittelemassa.

75 vuotta täytti 20.3.1995. Punkalaitumella Sylvi Sanelma **Kuisma**, omaasukua **Punkka**. Hän on syntynään räisäläläinen, aviomies Juho (Huugo Johannes) Kuisma oli Sakkolan Valkjärvellä. Sylvi Kuisma pitää kukkien hoidosta ja on myös virkannut ahkerasti, muunmuassa monet sängynpeitot.

Perheutiset, suruviestit, valmistuneet, merkkipäivät

julkaistaan jokaisessa Suvannon Seudun numerossa. Lyhyehköt tekstit asianomaisesta henkilöstä pyydetään laittamaan toimitukseen mieluummin kirjallisena. Mukaan voi liittää myös valokuvan.

Merkkipäivien ja suruviestien tekstit valokuvineen ovat ilmaisen palsta, samoin perheutiset — valmistuneet, vihityt, kastetut.

Lehdestä on mahdollisuus myös varata ilmoitustilaa esimerkiksi kuolinilmoituksille. Hinta on markan palstamillimetritä. Ilmoituspostikin toivotaan kirjallisena toimituksen osoitteeseen Rautasemantie 375, 37550 Moisio.

— Kirjoita tiedot Suvannon Seudun toimitukseen, osoitteella Rautasemantie 375, 37550 Moisio.

Ortodoksisuus palaamassa Sakkolan Pogostalle

Viiksanlahteen nouseva tsasouna näytti tällaiselta toukokuun 1995 lopussa. Kuva: Reino Äikiä.

Karjalan Kannakselle kohoaa uusi kirkko

Sakkolan Viiksanlahteen rakennetaan parhaillaan ortodoksista kirkkoa, tsasounaa. Heinäkuussa on mahdollisuus lähteä mukaan talkootyöhön tsasounaan viimeistelemään.

Toukokuun 14. 1994. oli historiallinen kevätpäivä. Silloin Karjalan kannaksella, nykyisessä Sapornoen kylässä, joka on entisen Sakkolan pitäjän Viiksanlahtea, asuva Lydia Matvetjevna ehdotti luonaan käymässä olleelle, alueen ortodoksien kirkollisista palveluista vastaavalle isä Sergeille oman kirkon rakentamista seudun asukkaiden tarpeisiin. Kahdeksan kuukautta myöhemmin, venäläisen ajanlaskun teofanianan, 19.1.1995. vietettiin jo kirkon harjannostajaispraasniekkaa.

Konevitsan Jumalanäidin ihmeitä tekeväälle ikonille pyhitettävä kirkkorakennus, pieni, noin 40-50 hengelle tarkoitettu tsasouna, on ensimmäinen luovutetun Karjalan Kannakselle sotien jälkeen nouseva uusi kirkkorakennus - sellaisena historiallisena se tulee jäämään aikakirjoihin. Onhan ehtinyt kulua liki kuusi vuosikymmentä, kun Karjalassa viimeksi rakennettiin ortodoksinen kirkko.

Sapornoen kirkko nousee kauniin ortodoksisen kalmiston välittömään läheisyyteen, honkanummelle Pietari-Käkisalmen maantien varteen, nelisen kilometriä Kiviniemen sillalta pohjoiseen. Paikalla oli ennen sotia Sakkolan pitäjään kuulunut Viiksanlahden kylä ja läheisyydessä Kasarmila, itäisin itsenäisen Suomen varuskunta-alueista.

Noin kilometrin päässä tsasounan paikasta sijaitsi ennen sotia luterilainen rukoushuone. Se oli rakennettu 1920-luvulla läheisen Valkjärven kylän uskovaisten yhteisön aloitteesta palvelemaan niin Viiksanlahden, Valkjärven kuin asutuksesta rikkaan kasarmialueen tarpeita. Rukoushuone oli vilkkaassa käytössä. Sen viimeisin ja ainoa työn-

tekijä oli vahtimestari Helena Liimainen, omaasukua Kaasalainen, kuka oli syntynyt naapuripitäjässä Pyhäjärvellä.

Tsasounan rakennuspaikka on vanhoissa, 1800-luvun kartoissa nimellä Kyyrä. Tämän talonnimien olivat ottaneet itselleen myös isoäitini Maria Kaasalaisen, os. Kyyrä (1872-1945) vanhemmat. Kyyrä tulee sanasta Kyrie - Herra, mikä viitanee paikan pyhyyteen, ehkäpä johonkin vanhemman ajan tapahtumaan.

Äidinäitini, joka jo 11-vuotiaana muutti vanhempineen Pyhäjärvelle, elämäkulki Pyhäjärven Konnitsankylän Suur-Kaasalaan miniäksi, ja jonka kahdesta tyttärestä toinen, äitini Maria, jäi eloon (1900-1987). Ehdin liekkua Varpumummon käsivarsilla välirauhan aikana perheeni palattua Pyhäjärvelle, ja evakossa Keuruulla. Siihen aikaan seitsenlapsisen perheen työnjaossa mummon tehtävä oli vilkkaan, kehityksessään huimaa vauhtia kiittävän taaperon varhaiskasvatus.

Tästä ehkä johtuu, että jotain kolahti minussa, kun viime lokakuussa kuulin tsasounan rakentamisesta. Muutama viikko sen jälkeen vielä selvisi, että se tulee äidinäitini synnyinkodin tanhuville. Oli itsestään selvää, että hyllytettynä olleet, aiemmin Konevitsan avustamiseen suunnatut voimavarat oli otettava käyttöön. On pidetty myyjäisiä, leivottu torimyyntiä varten piirakoita ja lanttukukkoja sukulaisten avustamina, kerätty täältä pala palalta kasaan varoja. Pääosinhan tsasouna nousee sapornojelaisten talkoohankkeena niin rakennushirsien kuin työnkin ohella.

Talkooapua viimeistelyyn

Työt Viiksanlahden tsasounan rakennustyömaalla ovat edenneet niin, että toukokuun lopulla hirsisen tsasounan katolla olivat sipulinmalliset kupolit jo päällä. Juhannuksen aikoihin rakennus, vaikkakin vielä osin keskeneräinen, on tarkoitus vihkiä kirkolliseen käyttöön.

Vielä kuitenkin tarvitaan talkootyötä, ennen kuin tsasouna on valmis. Heinäkuun 8-16. päivinä kirkkorakennustyömaalla pidetään suomalainen talkoo-

leiri. Mukaan mahtuu niin puusepän kuin kirvesmiehen taitoja osaavia kuin muitakin työhaluisia. Paitsi rakennuksen viimeistelyä, työtä on tarjolla muunmuassa lähiympäristön siivoamisessa.

Tälle talkooleirille mahtuu vielä mukaan. Ilmoittaudu nopeasti, että ehtimme saada viisumi- ja majoitusasiat kuntoon.

Ilmoittautumiset ja tiedustelut: Heikki Hänninen, puh. 90-2781779 tai Kaarina Pärssinen 90-2733136. Tervetuloa mukaan Viiksanlahden kirkon rakennustalkoisiin, työlläsi olet mukana kääntämässä historian lehteä!

Kaarina Pärssinen
Ohdakatie 24, 04300 Tuusula

Laukkasesta Karjalan Liiton uusi puheenjohtaja

Karjalan Liiton puheenjohtaja vaihtui lauantaina 29.4.1995. pidetyssä kokouksessa. Liiton puheenjohtajuuden jättäneen Rauno Meriön tilalle valittiin toimittaja Markku Laukkanen. Meriö siirtyi toivomuksestaan liiton valtuuston varapuheenjohtajaksi.

Liiton varapuheenjohtajina jatkavat edelleen EU-parlamentin jäsen Kyösti Toivonen ja johtaja Matti Mansikka. Liiton valtuuston johdossa jatkaa edelleen toimitusjohtaja Pertti Viinanen. Viinanen sai valtuustoon seurakseen Meriön lisäksi toisenkin uuden varapuheenjohtajan, Karjalaisen Nuorisoliiton edustaja Sati Stirkkisen.

Ulkopoliittiseen johtoon yhteys

Karjalan Liiton liittokokous yhtyi Karjala-työryhmän käsitykseen siitä, että luovutettu Karjala kuten myös muut Suomelta viime sodissa anastetut alueet, on epäoikeudenmukaisesti otettu Suomelta. Koska sekä ETYKin päätösasiakirja että Venäjän ja Suomen välinen valtiosopimus antavat mahdollisuuden neuvotella maittemme välillä aluemuutoksista, liiton luottamusjohdon tulee esittää tämän mahdollisuuden käyttämistä - tavoitteena neuvottelujen virallinen käynnistäminen.

Liittokokous velvoitti liiton johdon ottamaan yhteyksiä maan ulkopoliittiseen johtoon.

Tarkennus

Suvannon Seutu ykkösessä oli juttu otsikolla Sakkolasta kansainvälisyyteen. Tarinaan oli nähtävästi päässyt pujahtamaan muutamia muistivirheitä, jotka tässä korjattakoon:

- Kirsti-Kaarinan syntymäaika on 4.1.1944. ja hän oli siis 10 kuukauden ikäinen isänsä kaatuessa. Loppututkinon Kirsti-Kaarina suoritti Hullin yliopistossa 1973. Tytärtä hänellä ei ole, vaan kaksi poikaa, oikaisee Elsa Valkonen-Lappalainen.

Siel kesän karjaani paimensin

Petäjärven asemalta kilometrin verran Kiviniemen suuntaan, melkein radan varressa, sijaitsi Ämmälä. Tuollanimellä kutsuttiin Karvasten tilaa, joka oli jaettu veljesten Simon ja Juhon kesken. Veljesten talot olivat naapuruksia ja olipa siinä vielä kolmaskin, vanha sukutalo, joka oli annettu arenille.

Simo lienee ollut veljeksistä vanhempi, ainakin valistuneempi ja vaikutusvaltaisempi hän oli. Hän osallistui yhteiskunnallisiin rientoihin, kunnallishallinnonkin tehtäviin. Määrätietoisena maanviljelyn ja karjanhoidon lisäksi hän ehti huolehtia puutarhan takana sijaitsevien mehiläisyhdyskuntien hyvinvoinnista sekä hoidella vakuutus-, ompelukone- ja separaattoriasiamiehenkin tehtäviä.

Tänne Ämmälän Simolle olin saanut paimenpojan pestin. Jo kevättalvella, liekö ollut maaliskuussa, patikoin sinne Viiksanlahdesta, missä silloin asuimme. Käveltävä matka oli noin peninkulman pituinen. Junasta ei juuri ollut apua, sillä Viiksanlahdessa ei ollut asemaa ja Kiviniemen asema oli matkan puolivälissä.

Tulin taloon ja perehdyin tehtäviini. Niitä olivat puiden pilkkominen, veden kantaminen, eläinten sukuminen ja ruokkiminen ynnä muuta. Ne kaikki olivat kunnon töitä, joita tein mielelläni. Talossa oli minua hieman nuorempi poika Viljo ja hänen vielä nuorempi sisarensa Ilma, joilla oli oma leikkimökkinsä pihan perällä ja siellä monia ihmeellisiä tavaroita. Eräskin, metallista valettu lystikkään näköinen äijän kuva, Yllö nimeltään, oli heidän rakkain nukkensa. Taloon oli myös tilattu useita sanoma- ja aikakauslehtiä, lapsillekin omansa. Niitä lueskelimme iltapuhuteilla, niin minä kuin toisetkin. Sulau-duin perheeseen ja tunsin olevani yksi heistä. Onnellisinta lapsuuttani.

Talon emännän muista tomerana, toimeliaana, harrashenkisenä kansannaisena. Parhaimmillaan muistan hänet kuitenkin hänen jokaviikkoisesta kaurakakujen leivonnastaan. Se oli Ämmälän emännän erikoisuus ja ominainen tapa, jollaista en ole tavannut missään muualla. Tosiaan - joka viikko hän laittoi kahvileipätaikinan, joka oli ohukaistaikinan tapaan hyvin löysää ja

ainakin pääosiltaan kaurajauhoista valmistettu. Sitä hän sitten tiputteli pikku kapustalloisen paikkaansa paistinpellille ja työnsi hetkeksi kumaan leivinuuniin. Taikinasta riitti useampaan pellilliseen, ja kun kaikki oli vihdoin paistettu, täyttyi komea vasu mitä maukkaimmista kaurakakuista, joita sitten arkiviikolla saimme nauttia kahvin ja teen keralla. Pyhäksi leivottiin tietenkin vehnästä.

Monasti olen pohtinut, mistä tuo Ämmälä-nimi on mahtanut saada alkunsa ja miksi nimi ei ollut Äijälä, sillä talon vanha isäntä, Ämmälän äijä, eli siellä oloaikanaani ja monet vuodet sen jälkeenkin, lähes satavuotiaaksi.

En ollut vielä koskaan tavannut Ämmälän äijän ikään ehtinyttä ihmistä, mutta melkoisesta iäkerosta huolimatta tulimme keskenämme hyvin toimeen. Lapsuuve hupeluutta ja vanhuuve höperyyttä, saattoivat sivulliset sanoa.

Ohjailin äijän askeleita saunapolulla ja saunassa, heikko kun oli niin näöltään, kuuloltaan kuin voimiltaan. Myös muisti hänellä oli hatara ja oikukas. Määrätyt asiat pitkienkin aikojen takaa hän tuntui muistavan tarkkaan ja ikuisesti, mutta ei sitä, että oli asiasta juuri kertonut. Niinpä sain minäkin lukemattomia kertoja kuunnella hänen tarinointiaan ajoista, jolloin maassamme tuli voimaan kieltolaki. Jokaiseen kerrontaan liittyi välttämättömänä osana säkeistö jonkun sen ajan kansanrunoilijan kronikasta:

”...vuonna tuhat kaheksansattaa kuuskymmentkuus annettiin meille laki uus; viinaa kielletti keittämäst ja juomapäivii viettämäst”.

Simo-isännästä olen jo alussa vähän kertonut, mutta koska hän monine erikoispiirteineen oli varsin värikäs hahmo, en malta olla kertomatta vielä lisääkin. Ulkoiselta olemukseltaan hän

Sorsan ukko yski ja kakoi

oli kookkaan puoleinen, toimelias, vaalealla huuliparralla varustettu Ukko-Pekka -tyyppi. Lisäväriä hänen persoonallisuudelleen antoi puhekielensä sorahtava ärrä, ”ärllä”.

Nuoruudessaan hän oli toiminut pyhäkoulun opettajana ja minunkin paimenkautenani järjestettiin heillä joskus sunnuntaisin tuvassa tai puutarhassa hartaushetkiä, joihin joukko petäjärveläisiä osallistui.

Harrasmielisyydestään huolimatta olivat kirosan tapaiset ärräpäät hänen puheessaan hvin herkässä, eivätkä aina riittäneet pelkät kotoiset voimasanat, vaan höysteenä oli ”sapperlmenttiä”, ”donnerlwetterliä” ja muuta sellaista.

Kaikella kunnioituksella isäntääni kohtaan, haluan nyt kertoa erään hänelle sattuneen surkuhupaisen tapauksen.

Eräänä syyskesän arki-aamuna seisoi Simo Petäjärven asemalaiturilla pukeutuneena parempiin vaatteisiinsa ja nauhatatikkaisiin, kuormitettuna monin täysinäisiin hunajapurkein. Päämääränä oli Käkisalmen kaupunki ja matkan tarkoitus markkinoida kesän aikana kootut mehiläistuotteet. Raudusta tullut juna pysähtyi aseman kohdalle, ja Simon juuri ollessa nousemassa vaunuun sattui hän toisella jalallaan astumaan auenneen kengännauhansa päälle. Niin siinä sattui kompastus ja isäntä hunajapurkkeineen kaatui asemasillalle. Ainakin osa hunajasaaliista meni pilalle ja Simon matka keskeytyi sillä kertaa.

Hampaiden välistä kuului vain Simon kiukkusta murlinaa: ”...nuo samperlin sapperlmenskattut sivistyksen värlkit!”

Eka Karppanen

Paimenpojan muistelot Petäjärveltä jatkuvat myöhemmin

Mieleen ovat jääneet muistot Sorsan ukosta Sakkolasta. Hän kasvatti kovasti naurista ja poltti aina risukasoja, joihin kylvi kaskinaurista. Ne kasvoivat suuriiksi.

Hän oli myös innokas kalastaja. Noista kalareissuista muistan, kun hän joutui kulkemaan meidän kotimme ohi, ja oli kova piipun polttaja. Siitä kai johtui hänen kova yskänsäkin. Siis kun hän lähti kalaan ja lähestyi, kuului hänen yskintänsä ensin hiljempänä, lähestyen voimistui, ja ohitettuaan kotimme taas häipyi. Se oli jatkuvaa, aivan kuin pikkukoira olisi haukkunut ”hyä ähhäh-hää hyä ähhäh-hää...”. Välillä kakistaen ja ruiskautettuaan pitkän sylkensä - yskä jatkui katkeamatta koko kalamatkan ja takaisin tullessa samoin.

Kun ukolla oli paikatus ja vähän rikkinäiset housut, oli meillä pojilla tapana pistellä sormilla ukon housun reikiin. Ukko tähän vain tuumasi, että mitäs te tulette minun persauksiani kai-velemaan.

Keväällä, kun särki oli kudullaan, oli Sorsan ukolla myös kutuverkot, joihin kaiken maailman särjet tulivat kute-maan. Kerran ukko oli turoillaan koke-massa mertojaan, jotka olivat kalastaja-kangasta, kudottuja suppilomaisia, mitkä vedettiin pajunoksista tehtyjen kehysten päälle. Tällöin oli merta täynnä särkiä, vaan kun hän nosti pyydystä, avautui meerran kiinnitys ja kalat menivät takaisin järveen. Silloin sanoi Sorsan ukko, että kotiansahan menivät.

Väinö Rämö

Sakkolan lottia

Lempäälässä viime marraskuulla järjestetyssä suojeluskunnan ja lot-tien tilaisuudessa oli paikalla myös joukko Sakkolan lottia ja pikkulottia. Naiset koottiin yhteiseen potrettiin: alarivistä vasemmalta Ella Turkinen, Aili Pekki (os. Suokas) Elli Pulakka (Raaska) Aino Salonen

(Suokas) ja ylärivissä vasemmalta Irja Kallonen (Pajari) Helena Ruot-tunen (Karppanen) Kirsti Suokas (Männikkö) Eeva Koironen (Jääskeläinen) Sirkka Kuuppo (Kekki) ja Helvi Toiva (Riikonen).

Kuva: Esko Kallonen.

Puhelinmuistoja Kiviniemen ajalta 1935-1940

Olavi Havia Riihimäeltä kertoilee ohessa puhelinmuistoja Kiviniemestä talvisotaa edeltäviltä vuosilta. Tarinassa pujahtelee varmasti monille tuttuja nimiä ja sukuja.

Myös Havian lähettämät puhelin-keskuksen tilaajaluettelot ovat tutkimisen arvoisia.

Kaakkois-Karjalan Puhelin Oy:n siirrettyä Posti- ja lennätinlaitoksen/Karjalan lennätin- ja puhelinpiirin piirikonttorin alaisuuteen vuonna 1935 konttorinhoitajana ja toimistoinsinöörinä toimi insinööri Paavo Hartto, myöhemmin insinööri B. Rantiala. Konttorin insinöörinä toimivat insinööri Eino Tomminen, insinööri Hugo Ahvamaa, insinööri Ahti Pekkola ja piirtäjänä teknikko Niilo Katainen.

Linjamekaanikkoina olivat Kalle Puolakka, Viljo Forsman (Torna) ja Reihe, sihteerinä Vieno Pönttönen. Alivarastossa olivat Anna-Liisa Harpo ja varastonhoitaja Pursiainen.

Piirin alueella aloitettiin välittömästi puhelinkestusten välisten kaukojohtojen täydellinen korjaaminen. Myös puhelinkehuspöydät että tekninen laitteisto uusittiin, samoin ulko- ja sisäasennuskaapelit tarvikkeineen olivat uusia. Tilaajayhteyksien kaksoisjohdoiksi rakentamiset päätelaitteineen, tilaajapuhelimien tarkastus ja huolto.

Nämä edellä mainitut työt ja tehtävät suorittivat piiri- ja alueasentajien alaiset työkonnat. Tässä muutamien piiriasentajien nimet ja heidän asemapaikkansa: piiriasentaja Väinö Filppula Kiviniemi, piiriasentaja Reino Koski Valkjärvi, piiriasentaja Arvo Suokas Sairala, piiriasentaja Veikko Niukkanen Pyhäjärvi ynnä kymmenkunta piiriasentajaa piirikonttorin alueella.

Väinö Filppulan työkuntaan kuuluivat ja toimivat muunmuassa etumiehinä Arvo Suokas, linja-asentajina Tauno Lemmetty, Varpaan veljekset, Nuoran veljekset, asentajat Konsta ja Erkki Torri, Yrjö Uskalinmäki, Kaarlo Käppi, J. Kekki, O. Pohjola, hevostiehenä Toivo Lappalainen, kirjuriina Tuure Manner. Ja on monta, joiden nimet eivät nyt kirjoittajan mieleen muistu.

Puhelinkehusasentajina toimivat Toivo Koironen ja Olavi Havia asentaen ja huoltaen 52 kappaleetta Kannaksen puhelinkehusia ennen talvisodan alkamista. Puhelinkaappiasentajina toimivat Toivo Hannukainen ja Osmo Salo.

Kiviniemen puhelinkehusen naisviestittäjät olivat (1935-1939) Anna Uosukainen, Elma Angerias, Saimi Filppula (1938-1939) Aino Bister, Martta Ruusu ja Signe Havia.

Viestittäjät ja piiriasentajat toimivat kuukausipalkalla, kun taas työkonnat toimivat kesäisin tuntipalkalla.

Talvisodan syttymispäivänä loppui Kiviniemen puhelinkehusen toiminta. Yksityiskohtia näkyy seuraavassa selostuksessa.

30.11.1939 kello 9.00 ilmoitti keskus, että Valkjärven kaikki yhteydet ovat vialla. Lähdin autollani heti viankorjausmatkalle. Päästyäni niinsanotun Valkjärven kilometrimäen päälle "Kaikkosen kaupan" kohdalle - näköyhteys Siparilan kylään - näin savua. Kylä oli venäläisen tykistön tulen alla. Kohteena oli myös JP 2:n kasarmialue.

Totesin, että sota oli syttynyt. Palasin Kiviniemen puhelinkehusen pihaan, ilmoitin, mitä olin nähnyt ja sanoin: nyt se alkoi.

Kellon näyttäessä 11.20. äänisurina täytti ilman. Yhdeksän pommikoneen

venäläinen laivue ilmaantui Kosken niskan suunnasta. Keskukseen henkilökuntaa oli ulkona näkemässä, kun pommiluukut avautuivat mustien pallojen lähestyessä maata - sitten pimeni. Keskustalon viereen oli tullut 3-5 kappaleta isoja kraatereita ja aivan seinän viereen putosi suutari, jonka pyrstö näkyi maan pinnan tasalla. Se pelasti täpärästi henkemme.

Keskushuoneessa olevat naiset säilyivät kuin ihmeen kautta. Valtava paine särki keskushuoneen kalustoa. Toinen kehuspöytä tuhoutui käyttökelvottomaksi.

Pommituksen jälkeen välittömästi tuli paikalle 8. D:n viestikomentaja Ahti Salmikari ja VP8:n henkilöstöä todeten, että olette elossa tässä savun ja murskeen keskellä. Kuulo meni moneksi päiväksi - palaten, muttei ennalleen.

Välittömästi keskuksen henkilöt ja keskuskausto siirrettiin 8 D/ VP 8:n alaiseen Lohikallio -nimiseen keskuksen, toimien tehtävissään talvisodan loppuun asti Kiviniemi-Räisälä-Vuosalmi alueella.

Kiviniemen IPAK:n ja viestihenkilöstön hälytys tapahtui 7.10.1939 illalla. Sen antoi Kiviniemen Kansallis-Osakepankin johtaja Meurman. Aikaa oli yksi tunti ilmoitautumiseen Suojeluskunnan talolla. Yllämainitusta ajasta pommittuspäivään asti 30.11.1939. oli Kiviniemen puhelinkehusen päällikkönä korpraali Tauno Tanner.

Edellä mainittuihin tapahtumiin viitaten venäläisten lentäjien maalit olivat maantien riippusilta ja rautatien silta tai puhelinkehusen tuhoaminen, joka onnistuikin 50-prosenttisesti. Osumia tuli muunmuassa Sakkolan Osuus-

kaupan ulkovarastoon ja Matkustajakoti Harakanpesään. Ihmisuhreilta säästettiin kuin ihmeen kautta täpärästi.

Voin vain todeta, että reilut 55 vuotta sitten, tinkimättä suoritettiin tehtävät viimeistä piirtoa myöten kuten myöhemminkin maamme parhaaksi.

Olen tähän mukaan laittanut muistin virkistämiseksi kahden pienen ja yhden isomman Suvannon seudun puhelinkehusen tilaajaluettelot vuodelta 1939.

Haittermaan puhelinkehus toimi R, T ja E. Koirasella, Petäjärven puhelinkehus V. Karvosella (Kaarineva) ja Kiviniemen puhelinkehus toimi PLL:n omassa rakennuksessa.

Viestimiesterveisin

Olavi Havia,
Riihimäki

1939, PETÄJÄRVI

7-21.	»valtion»
A. Ahlström Osakeyhtiö, Pursiainen, A., piirimies	6
Asena	24
Emäntäkoulu	9
Karvonen, Alb., maanvilj.	3
Kuokkanen, Pekka, opettaja	8
Laitinen, Juhon, maanvilj.	12
Lamppu, Mikko, maanvilj.	13
Loponen, Aleks., maanvilj.	15
Luukko, Matti, maanvilj.	20
Luukko, Tuomas, liikemies	11
Nuora, Vilho, poliisikonst.	1 soitto
Ollikainen, Mikko, liikemies	4
Ollikainen, Santeri, maanvilj.	22
Paukku, Heikki, kauppias	5
Pekkanen, Martti, maanvilj.	10
Petäjärven kättilö	7
Pursiainen, Adam, työnjoht.	6
Sakkolan Osuuskassa r.l., myymälä 4 ..	2
--- asemalla, myymälä 9	19
Sääksjärvi, L., sähkötekn.	21
Virolainen, Väinö, maanvilj.	2 soittoa
Virolainen, Väinö, maanvilj.	14

1939, HAITERMAA

7-21.	»valtion»
Kekki, Juhon, kunnallislautak. esimies ..	3
Koironen, Aapro, työnjohtaja	9
Koironen, Juhon, Lupran Osuuskassan hoitaja	7
Naskali, Aleks., liikemies, Sakkola as.	12
--- mautila, Pannusaari	12
Naskali, Juhon, maanviljelijä	2
Pappinen-Renvik, Ida, näyttelijätär	5
Renvik, Väinö, johtaja	5
Sakkolan asema	6
Sakkolan Maidonmyynti-osuusk.	13
Sakkolan Osuuskassa r.l., myymälä ..	8
Ukkonen, Matti, kauppias	18

1939, KIVINIEMI

7-21.	»valtion»
Aflecht, A., johtaja, Kiviniemen Konepaja Oy.	8
A. Ahlström Osakeyhtiö, Keskinen, A., työnjohtaja	9
A. Ahlström Osakeyhtiö, Kinnari	5
Ahonen, Matti, työnjohtaja	74
Ala-Vuoksen Osuusliike, konttori	92
--- kahvila	32
--- varasto	93
Aleksandrov, Juhon, maanviljelijä	45
Backman, Leo, eläinlääkäri	48
Bister, Tuomas, kauppias	49
Filppula, Väinö, asentaja	76
Halonen, Juhon, opettaja	99
Hauki, T., tiemestari	79
Hauki, Tauno, vaatturi	84
Hauki, Eino, kauppias	4
Ivano, Sami, kauppias	34
J. P. 4, Kiviniemi	43
---	37
J. P. 2, Valkjärvi	78
Jermulajeff, A., maanviljelijä	20
Kansallis-Osake-Pankki	27
Kiviniemen Apteekki, om. A. Väyrynen ..	39
Kiviniemen Autokorjaamo, om. H. Mustonen	38
Kiviniemen Huopatehdas, om. Velj. Selonen	21
Kiviniemen Konepaja Oy., Aflecht, A., johtaja	23
Kiviniemen kalastamo	52
Kiviniemen Kirjakauppa, omist. Albert Lamppu	100
Kiviniemen Nuorisoseurantalo	69
Kiviniemi, asema, asemapi. Orho, Verner ..	41
Koironen, Filemon, maanvilj.	25
Koppaen, Emil, J., kauppias	14
Konttipää, Asta, hammaslääkäri	22
Konttipää, G. W., hirtuuntti	22
Koskenheimo, P. E., nimismies	91
Lamppu, Lauri, maanvilj.	2 soittoa
Lappalainen, Juhon, maanvilj.	18
Laulajainen, Matti, välittäjä	17
Lius, Rudolf, kauppias	55
Manner, Arne, varatuomari	7
Männikkö, Emil, maanvilj.	15
Männikkö, Evert, työnjohtaja	44
Naskali, Aleks., maanvilj.	62
Naskali, Väinö, autoilija	1
Nurmi & Kaitala, nahkatehdas	29
Orho, Verner, asemapiällikkö	41
Pelkinen, Juhon, maalari	30
Peltonen, Artturi, lääkäri	70
Pitkänen, Helena, kauppias	65
Poliisivartiokonttori	82
Sakkolan Osuuskassa r.l.	
--- myymälä	12
--- konttori	13
--- kahvila	73
--- kasarmiin myymälä	75
Sakkolan piirin nimismies	91
Sakkolan Valo Oy.	99
Sarilo & Naskali, autoilijat	89
Sipiläinen, Juhon, maanvilj.	1 soitto
Sipiläinen, M., perill., kauppias	33
Sipponen, Jooseppi, kauppias	26
Skyttä, Veikko, Kelloseppäliike	67
Turkinen, Salomon, metsätalousneuvoja ..	90
Valkapää, P. J., johtaja	19
Valkjärven Osuuskassa, Vaalimo	64
Valli, Tuomas, maanvilj.	2 soittoa
Vuoksen maidonmyyntiosuuskunta	66

Kalatupa Kiviniemessä

Kiviniemen kosken pohjoispuolen yläjuoksulla, rantatörmällä, oli harmaa, hirsistä rakennettu Kalatupa. Isohkon tupapuolen lisäksi siinä oli kaksi kamaria vieraita varten.

Koski oli valtion omaisuutta ja sen oli vuokrannut Tahvo Peltonen Metsäpirtistä kalastustarkoitukseen jo ennen vapaussotaa. Hänen kuoltuaan 1930-luvulla jatkoi edellisen poika Mikko Peltonen (JP 4:n sotilaslääkäri Arthur Peltosen veli) kalastusta Kiviniemen koskessa.

Veljekset Sakari ja Matti Kekki olivat vakituksia kalastajia, varhaisesta keväästä myöhään syksyyn. Kiireimpinä aikoina tuli Metsäpirtistä apuvoimia. Antti Myöhänen aikamiespoikansa "Kalatuvan Kaunon", kuten häntä kutsuttiin, kävivät yhdessä Kekin veljesten kanssa pyydyksiä kokemassa. Kalaa tuli runsaasti, että piti käydä varsinakin kutuaikaan pyydykset tyhjentämässä useamman kerran päivässä.

Kosken molemmin puolin oli tehty puurakennelmia, "koluja", joihin rysät kiinnitettiin ja niistä saatiin lohia, siikoja, kuhia, ja harvinaisempia kaloja harjuksia (harreja). Kalastettiin myös

säynäviä, räpyksiä, erilaisilla pyydyksillä, verkolla ja nuotalla. Hauki, ahven, särki ynnä muut olivatkin jo näiden jalokalojen kalastajien mielestä "ramukalaa".

Kalat, lohi ja siika, vietiin Viipuriin myytäväksi. Kuljetus onnistui hyvin, sillä talvella sahattiin kuutioittain jäätä kalatuvan kellariin. Jää kesti saha-jauholla peitettynä sulamatta syksyyn saakka. Kalat pysyivät tuoreina useamman päivän.

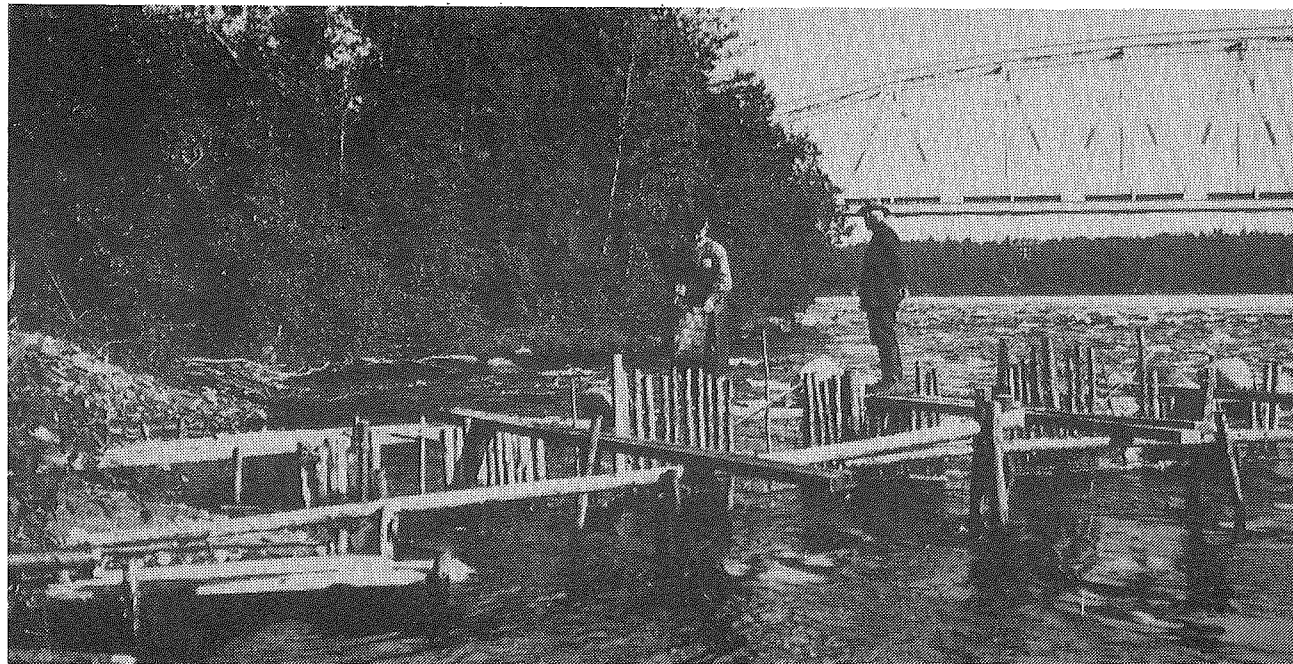
Myös urheilukalastajia kävi kalaoneaan koettelemassa aina Helsinkiä ja Viipuria myöten. Karl Fazer Rolls-Roycellaan ilmestyi parhaaseen kalastusaikaan. Sakari ja Matti Kekki toimivat soutajina, sillä koskessa oli arvaamattomia, vaarallisia virtauksia. Kun lohi tarttui uistimeen, sitä piti väsyttää usein kauankin ennen kuin sai haavilla nostettua veneeseen.

Illalla herrat alkoivat sitten nauttia saalista. Lohesta tehtiin "keitteitä". Kalatuvalla oli kyllä emäntäkin, mutta keiton keittäminen uskottiin vain Sakarin ja Matin tehtäväksi, siinä kun oli oma taikansa. Perunaa ei laitettu, pelkkää lohta vain ja koiran pään kokoinen

murikka voita mukattiin sekaan. "Juomapuolen" toivat herrat mukanaan, ja mikäs oli nautiskellessa kauniista kesäyöstä kosken partaalla. Aamulla sitten maistuihin kraavilohi, kun alkoi hiukomaan.

Myös lohenjalostukseen pyydystettiin syksyllä lohia, kun taimen ja harvinaisempi merilohi alkoivat touko-kesäkuussa nousta syntymäjokensa latvoille syys-lokakuussa tapahtuvaa kutua varten. Silloin alettiin pyydystää siitoslohia. Kosken eteläpuolella oli vanha myllypuro, johon lohet kerättiin. Puro oli padottu siten, etteivät lohet päässeet karkuun, vain vesi pääsi virtaamaan lävitse. Kun mäti "maukku" oli valmista, lypsettiin emokalat astiaan ja ukkokalojen maiti sekoitettiin kanansulalla varovasti mädin kanssa ja seos vietiin Viipuriin kalanjalostuslaitokselle. Ainakaan niistä tuli uusia lohenpoikasia.

Luonnontilassa lohenpoikaset kuoriutuvat keväällä ja elävät koskessa kolmivuotiaiksi. Sen jälkeen 10-20 -senttisinä ne keväällä tulvavesien mukana ajautuvat mereen - tässä tapauksessa Laatokkaan. Kolmen vuoden

Rautatiesillan lähellä oleva puurakenne eli "kolu", johon siikarysät kiinnitettiin. Kuvassa Kauno Myöhänen ja Sakari Kekki (oik.) vuonna 1929.

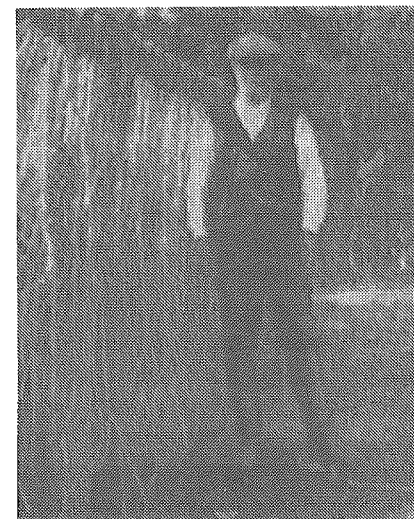

Maantiesillan puolelta saatu siikasaalis - kontit täynnä kalaa. Kuvassa Antti Myöhänen ja Sakari Kekki (oik).

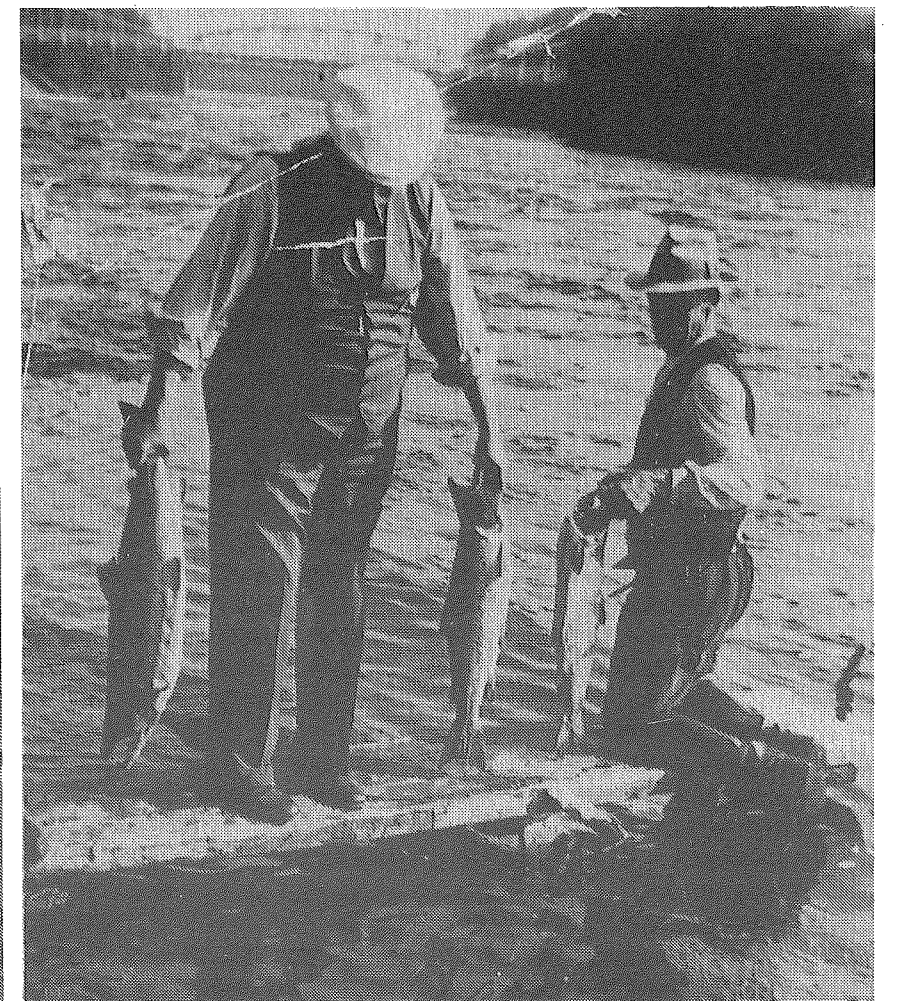
päästä alkaa taas nousu syntymävesille.

Jos sota ei olisi vienyt meiltä iki-ihanaa Kiviniemen koskea, olisikohan harmaan kalatuvan paikalla nyt Kalapalatsi?

Bertta (Betty) Kekki,
Tampere

Matti Kekki kalaverkkoja kuivattamassa.

Kalatuvan rannassa ihastellaan juuri uisteltua lohisaalista. Kuvassa joku Viipurin herra ja Sakari Kekki (oik.) vuodelta 1936.

Juhannusmuisto Suvannon rantain partahilta

Aikaa tästä juhannusmuistosta on jo yli 60 vuotta. Valvoimme juhannusyötä Sipiläisen tyttöjen, Annan ja Taimin, sekä siskoni Hilkan kanssa. Mutta muistikuvat tapahtumasta ovat selkeät, kuin eilen juur ne olleet ois...

Alkukesästä oli sadellut sopivasti, ja aattoamu valkeni aurinkoisena ja lämpimänä. Vain hiljainen lounatuuli tuuditteli pihapihlajan lehvistöä.

Olimme päättäneet Sipiläisen tyttöjen kanssa lähteä valvomaan kesäyötä silloin juuri heinäällä olevalle Kasekukulalle. Tältä kukkulalta oli näköala mitä parhain. Katse kantoi yli Suvannonjärven.

Järvi kimalteli ilta-aurion kilossa, tyyntyen sekin vastaanottamaan suven suurinta juhlaa, yötöntä yötä. Ihailimme kedon kukkia Kasekukulan kupeella. Katsoimme kokkotulia vastarannalla, hengitimme raikasta heinäntuoksuista ilmaa ja kuuntelimme musiikkia, jota kaiutelti gramofooni. Tämän gramofoonin oli isä, Johannes Sipiläinen, tuonut liikematoiltaan. Anna-tytär oli käynyt ostamassa Viipurista juuri ne uudet ja parhaat Jori Malmstenin "Kehräävä rukki, Valkea sisar" - mutta kaunein levy oli "Kun metsän polkua astelin, niin akkunat alle jäin..."

Joimme välillä kahvia ja nautimme tuoreesta pullasta, jota oli leivottu juhlapyyhiä varten. Olimme saavuttaneet sen tunnelman, jota me olimme lähteneet hakemaan suvisen suloisesta yöstä.

Korviimme kantautui moottoriveneen pärinä järveltä. Tuskin mitään huomiota siihen kiinnitimme, sillä tyynenä kesäyönä kuuluu kaikenlaisia ääniä kaukaakin. Linnut lauloivat, käet kilpaa kukkuivat, ja kaikki äänet sulautuivat kesäisen yön hiipivään hämäryyteen.

Tuskin huomasimme, kun alkoi kaste jo nousta heinikon juuresta. Kuitenkin ennen lähtöä valtasi meidät pieni uteliaisuuden tunne: teki mieli raottaa vähän tulevaisuuden verhoa - juhannusyö, taikayö.

Kasekukulalla kasvoi varmasti ne yhdeksän erilaista kukkaa. Laitoimme ne tyynyn alle toivossa, että näkisimme unta tulevasta sulhosta. En enää muista, millaisia unikuvia näin - ja kukapa kaikkea kertoisikaan - salaisiahana ne silloin olivat.

Juhannusaamu valkeni kirkkaana ja kauniina. Suvannon selkä oli kuin rasvattu, ja äitini sanoikin silloin, että oli heratyyni. Oli tulossa helteinen päivä.

Kotini, Hiekkarannan vastapuolella

oli Virkinranta. Siellä liiraili muutama vene. Heräsi kysymys: mitähän ne siellä tekee. Pian se kuitenkin selvisi. Siellä naarattiin hukkunutta, sillä yöllä oli tapahtunut onnettomuus. En muista henkilön nimeä, joka oli ajanut moottoriveneellä - äänen, jonka mekin kuulimme - ja tehnyt liian äkkikäänteen sillä seurauksella, että vene kaatui ja mies menehtyi Suvannon syvyyksiin.

Lienee juhlittu juhannusta liian "väkevillä", kuten aikuiset asian ilmaisivat. Lähiomaiset saivat kokea surullisen ja järkyttävän juhannuksen.

Me neljä, kaikista näistä surullisista tapahtumista tietämättä, vietimme ikimuistoisen juhannusyön kukkineen, taikoineen ja lauluineen.

Näin vuosikymmenienkin takaa nuo muistot kukkivat yhtä kauniina kuin Kasekukulan kukkasat suviyössä minun ja siskoni Hilkan mielessä. Taimin ja Annan "purret ovat irronneet maan laiturista", mutta muistot elävät. Terveisiä Elsa-siskolle, sillä hän on Sipiläisen suvun vahva juuri.

Laina Nuora

Juhannuksena kaipuu Suvannon rantamaille

Kun kevät tulee, alkaa kaipaus Suvannon rantaan, missä on syntynyt ja kasvanut koulutyöksi - ja sitten saanut lähteä ja kaikki on jäänyt. Mutta muistot eivät koskaan häviä, ja olenhan saanut käydä niin monta juhannusta viettämässä siellä entisessä kotirannassa. Tämä perhe, joka on saanut ostaa äitini maita, on hyvin ystävällinen ja ottavat meidät oikein hyvin vastaan.

Mutta mitä kertoisin? Kaikki on toisin kuin ennen. Heillä on oma elämäntyylinsä ja tapansa elää. Juhannus tulee taas ja aika kuluu, kaipaus sinne kasvaa. Vaan mitä jää, kun käyn siellä - mielipaha ja ikävä.

Mutta sittenkin haluan aina sinne palata, onhan sieltä isäni suku, Haloset, saaneet alkunsa elämään. Siellä elämänsä työn tehneet ja maansa viljelleet, karjansa hoitaneet.

Siellä on Sakkolan mullissa monta sukumme jäsentä saanut viimeisen leposijansa, myös isäni Jooseppi Halonen. Vaan en hänen hautakumpuansa löytänyt, kun kävin hakemassa. Mutta

rauha heille kaikille siellä olkoon - me loput suvun jäsenet jatkamme vielä täällä Hämeessä.

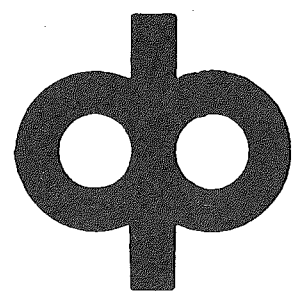
Oikein hyvää kesää kaikille riisalaisille, toivottaa

Ester Laiho,
omaasukua Halonen

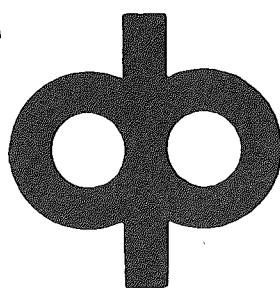
Suvanto näkyy, sinne kaipaa juhannusmuistoinen Ester Laiho - kuvan hökkeli on rakennettu hänen kotipaikalleen. Kuvassa mukana myös veljensä Ilkka ja puoliso Kalevi Laiho.

Koululaisia väli-
lirauhan ajalta
perä-Riiskasta. -
Tuntevatko oppi-
laat itsensä ja
vanhat kouluka-
verinsa, kyselee
kuvan lähettäjä
Ester Laiho
Toijalasta.

TÄMÄN PÄIVÄN PANKKIPALVELUA
— PERINTEISIIN NOJAUTUEN —
TAMPEREELLA JA YMPÄRISTÖSSÄ
TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSPANKKI

”Käki kukkuu siellä ja kevät on...”

Monasti ajattelen, mikä on se voima, joka kevään tullessa herättää mielessäni kaipuun nähdä syntymäpaikkani kaukana Karjalassa. Nähdä Sakkola, nähdä Rökkylä, nähdä Suvanto, nähdä Kiviniemen koski ja nähdä paljon, paljon muuta lapsuuden rakkailta mailta. Olenko muuttolintu, joka kevään tullessa alkaa kaivata syntymäseutuaan ja valmistautuu lentoon kaukaiseen maahan.

Useita kertoja entistä kotiseutua katso-
massa käyneenä on lapsuuden kuva saanut monta kovaa kolhua. Kaunis Rökkylä, kauniin Suvanto-järven rantamilla piirtyy aina kauniina muistoissani. Vaikka kylästä on hävitetty lähes kaikki entiset asumukset ja rakennettu ilman pienintäkään rakennuskaavaa, paljon uusia taloja, suuria ja pieniä, tiedän syntymäkotini pihapiirin olevan nykyiselläänkin samanlainen, kuin silloin jättäessämme sen vuonna 1944.

Olemme ilmeisesti kevään ensimmäiset matkajaajat Sakkolaan. Matkaa teemme tutun Erkki Ahosen kuljettamalla bussilla. Matkassamme on mukana pääasiallisesti ”Vennäi Valkjärven” ja Rökkylän kylien entisiä asukkaita ja heidän jälkeläisiään. Erikoisesti nuorten mukaan lähtö ilahduttaa mieltäni, sillä heidän kauttaan me, jo ikääntyneet, voimme siirtää tätä meille rakasta kulttuuria tuleville sukupolville. Matkalla kuulumme Erkin ammattitaidolla esittämiä selostuksia matkanvarren pitäjistä, kylistä ja erikoisesti Viipurin kaupungista.

Lähestyessämme Sakkolaa, Kiviniemeä, alkaa omituinen jännitys vallata mieltä ja koko ruumista. Onko kosken kuuhu samanlaista kuin ennen? Siintääkö Suvannon pinta kuin lapsena? Kukkuuko käki Karjalan kunniilla? Vieläkö rakas kotini pihapiiri on entisellään?

Toisen matkapäivän aamu sarastaa niin kauniina kuin keväinen aamu vain voi. Rökkylään lähtö on lähellä. Matkalla näen ratavartijan mökin, sama ja saman-

laisena kuin lapsena ollessa. Muistojen kätköistä pilkistää esiin kylmä talvi-ilta, jolloin palaan postinhausta Kiviniemestä. Postimatalla pienen tytön käsiä on alkanut kovin paleltaa, että oli poikettava ratavartijalle lämmittelemään. Lämmön palattua matka Rökkylään jatkui.

Kun tällä matkalla kävelin Yläkylästä kohti kotiani Hiekkamäessä, alkoi askel väkisinkin lyhetä, vauhti hiljetä, taaskin jännitys kasvoi. Onko kaikki ennallaan? Miltä tuntuu palata taas kotiin? Olenko kyllin vahva kestäämään tätä? Näytänkö tunnekuohujeni purkausta liikaa muille seurueen jäsenille. Tunnen olevani pieni lapsi, arka ja pelokas. Siinä se on, sama pihapiiri, samanlainen lista-aitakin ympärillä, aivan kuin yli 50 vuotta sitten. Puutarhassa kasvaa vielä isäni istuttamia omenapuita. Piha-alueen nurkkaan isäni istuttamat kuuset ovat kasvaneet suuriksi tukkipuiksi.

Entisen kotini paikalla on asuinrakennus. Ei sama kuin silloin, kuitenkin vähän saman näköinen, pääty tosin vallan eri suunnassa. Olen kuitenkin mieltänyt tämän rakennuksen kotini ”korvikkeeksi” ja toivon, että edes tämä säilyisi paikallaan vartioimassa entisen kotini pihapiiriä. Navetan perustuksetkin ovat paikoillaan. Äidin, karjakeittiössä ollut, betoninen maidonjähdytysallas on jostakin syystä siirretty perustuksien ulkopuolelle. Siinä se kuitenkin muistuttaa kävijöille, että karjatalous on ollut talon elinkeinona ja että maidon hygieniasta on jo silloin huolehdittu.

Tälle paikalle juontuu kaikki lapsuuden kauniit muistot. Silloiset lähdöt Petäjäjärven niityille paimeneen, vaikka ne silloin joskus tuntuivatkin vastenmielisiltä, tuntuivat tänä päivänä kauniin romanttisilta. Nyt on hauska muiden silloisten paimentytöjen ja -poikien kanssa muistella, miten esimerkiksi sepä-Aila kirjoitti yhteisen kokoontumistienhaaran hiekkään ”mie mänin jo”. Tuossa omenapuussa oli hyviä omenia, sen alta aamuisin paimeneen lähdeittäessä kerättiin omenia välipaloiksi paimenmatkalle.

Suvannon ranta on samanlainen kuin silloin ennen. Kauniin vaalea hieno hiekkarannassa ja veden alla niin pitkälle kuin näkee. Vastarannalla näkyy vihreä alue, aivan kuin ennen. Tuon vihreän alueen takana on äitini synnyinkoti. Järven pinta on aivan tyyni, kalalokit lentelevt saalista etsien. Tuntuu, kuin mikään ei olisi vuosien aikana muuttunut. Käkikin kukkuu Rökkynniemessä. Luonto on entinen. Se ei ole muuttunut sodan kauhuista ja uusista isännistä huolimatta.

Karjalassa on kevät, olen saanut vielä ainakin kerran nähdä sen. Olen nähnyt synnyintanhujaani ja sen kauniit maisemat, olen saanut näyttää ne myös mukana olevalle pojalleni. Kertokoon hän äidilleen rakkaista asioista puolestaan taas lapsilleen. Eläköön muisto Karjalasta ikuisesti.

Maila Nieminen
omaasukua Vulli

Matkalaisia kuvattuna Kiviniemessä toukokuulla 1995. Mukana myös tunnelmiaan kirjoittanut Maila Nieminen Punkalaitumelta.

Pyhäpäivän mietteitä

Suuri rauha viiheyty kodissani. Keittiön pöydällä on pieni Suomen lippu, leskenlehdet loistavat maljakossa ja valkokuokat katsovat toisessa kuin rauhallisuutta lisäten.

Loimaan kirkosta kuuluu kirkonpalvelus. Sanansaarnaaja puhuu kylväjän hartaudesta. Ainakin ennen vanhaan kylväjä paljasti päänsä ennen kylvövakkaan tarttumista ja pyysi taivaan siunausta työlleen.

Minun ajatukseni karkasivat varhaislapsuuteeni. Meillä oli silloin vielä entinen oma koti, pellot ja metsät. Oli syys ja rukiinkylvön aika. Isä-Santeri sanoi minulle, että lähde kanssani pellolle, ota luudan varpuja kainaloosi. Käyt sitkainta, kun minä kylvän. Hän otti vakan ja sanoi, että laita aina pienen matkan päähän varpu pystyyn siihen reunaan, johon siemenet ylettyvät. Tiedän siten kylväjä seuraavan rivin kohdalleen.

Seuraavana kesänä heinäkuun lopussa juotiin Helenan päivän kahvit, samalla juhlittiin rukiin niiton päättymistä. Isä niitti rukiin viikatteella, lieene ollut Riiskassa ensimmäinen niittäjä, joka ei sirppiin tarttunut. Hän laittoi viikatteen terään ohuen laudan kappaleen, joka kokosi niitoksen lyhteelle. Siinä opetettiin minut veljeni kanssa sitomaan lyhde, isä teki kuhilaat.

Santeri on niin laiska, että keksii kaikkea, sanoivat eräät.

Paljon on siitä lähtien keksitty lisää. Nyt on niin erilaista elämää.

Valkovuokkojen hakumatalla löysin kahdeksan korvasientä, käyn niitä keittämään.

Radio kertoi vielä tämän päivän juhlatilaisuuksista. Muisteltiin sodassa kaatuneita. Kaipasin veljiäni Kaukoa ja Arvoa. Siinä samalla tulivat monet ystävät mieleeni, koko Riiska avautui jälleen eteeni.

Siellä he kylvivät ja niittivät paljon sirpillä. Emma-täti niitti päivässä yli kaksikymmentä kuhilasta, liekö ollut kilpailu?

Heli- ja Anna-täti soittivat ja lauloivat. He kulkivat koulua pitämässä. Olin Skytällä Anna-tädin kiertokoulussa, siellä päätöksessä lausuin ensimmäisen kerran runon. Heli-täti kulki Raudun puolella kiertokoulun opettajana.

Ajatuksin on vapaus käydä lapsuudessa aina silloin tällöin.

Lämmin kesäinen tervehdykseni kaikille riiskalaisille ja muille ystäville.

Aune Ahtiainen
21.5.1995.

Metsäpirttiläiset muisteloissa

Metsäpirttiläiset pitivät muistelot vapupäivän Jalasjärvel avopalvelukeskukses. Jalasjärve karjalaist tarjosiit alkajaisiks karjalapiirakat munavoil ja kahvi keral. Ko huastamisest vähä suatii takuo, ni Mauno Hämäläinen toivotti kaik tervetulleiks.

- Meidän tulee olla isillemme kiitolliset ja pitää heidän muistonsa kunnissa. Me karjalaiset ja metsäpirttiläiset jouduimme jättämään kaiken, mikä meille oli rakasta ja kallista. Mutta saimme, kun Jumala oli suonut, uudet asuinsijat. Nyt olemme voineet tehdä kotiseutumatkoi. Eli niin kuin Topelius sanoi jo 200 vuotta sitten; pyhiinvaellusmatkoja meille niin rakkaaseen Karjalaan ja Metsäpirttiin. On kuin eräs 30-vuotias mies kävi vanhempiensa kotiseudulla ja löysi vanhan navetan kivijalan, ainoan näkyvän, joka vanhempiensa rakkaudella rakentamasta kodista oli jäljellä, sai itseä kuin pieni lapsi kodin raunioilla. Karjala ei tule unohtumaan, se säilyy aina muistoissamme meille rakkaana ja kalliina kotiseutuna, puhui Hämäläinen.

Kunnanjohtaja Rauno Mäkelä esitteli Jalasjärven talouselämää. Seurakunnan tervehdyksen toi kirkkoherra Aulis Harju.

Hilkka Keski-Nisula ilmoitti tapaamisessa jäävänsä pois Metsäpirtti-kerhon puheenjohtajan tehtävästä ja ehdotti uudeksi puheenjohtajaksi Mauno Hämäläisen, mikä kättentaputuksin hyväksyttiin.

Hilkalle esitettiin kiitokset kukkasin uutterasta työstä; hän jatkaa edelleen toimikunnassa. Samoin haluamme kiittää myös Heikki Keski-Nisulaa hienolla ammattitaidolla musiikillisen puolen johtamisesta tilaisuuksissamme ja toivomme yhteistyön edelleen jatkuvan.

Sihteeri-rahastonhoitaja esitteli tilit ja samalla kiitokset lahjoittajille.

Elsa Tuokko-Tauriainen lausui sepitämänsä kauniin runon kotoa Karjalasta. Lapsuusmuistoista kertoi ja näytteli Annikki Nevanen ajasta, jolloin onnellisina leikimme koti-Karjalassa.

- Äiti kuin olisi aavistanut, jot tää ei tiije hyviä ko joka päivä vehnästä paistetua. Mite yks syysuamu ko joka talos käi sana, jot puol tuntii on aikua, lähe kotontais ja keral ei sua muuta ottua mitä kiäjessäis voit kantua. Ol sairaita ja vanhuksii ja lapsii monel vast syntyneitä. Isät ja talon miesväk olliit jo sotatanteriel ja sielhä ne olliit melkei joka talost hevoistkii. Mil sie miät mihikiä, pakkaista ol 30 ja olha niitä elläimii läväskii. Siit evakot läksiit, miäräpiäst ei olt tietou, eikä siit millo sie suoat tulla kotiheis takasii. Niiu jouvutti Rantasalmel ja Juval. Ja löyty niitäkii ihmisiä, jotka tahtoitt ottua evakot kotihiese vähä leppiämiä ja jotkuu antoit ruokuakii. Silviisii män ainakii kaks vuotta ei kottii ei sänky. Ja nyt on karjalaine minjä tai vävy tuttu mones pohjalaiseskii talos ja karjalaine kulttuur ja ilosuus ja sopeutuvaisuus.

Ida Kujala laulu Suve virren: Kirvesmäkköist suntakuamun läksiit varraisenie - suvet uivat viuhtovat yhä Poniemie. Vanhase Puavo varustelluo marjamölly syömiä, ni Ukkone juoks sanomua, jot lähe sussii lyömiä. Vanhase Puavo vastas, jot mie en sinne lähe, mie en jätä marjamölly yhe suve tähe. Ukkone rienuarenkijä, jot sie vualaiska makkuat. Saisit siekii sapattöikseis vai yhe suve tappua.

Muisteloissa laulettiin myös Metsäpirtin kanttorin säveltämä ja Elsa Tuokko-Tauriainen sanoittama Metsäpirtti-laulu. Martti Peltonen puolestaan kertoi sankaripatsashankkiest Metsäpirtti hautausmual. Arpajaist pietti ja muistelot päätettiin Karjalaiste lauluun.

- J K-M.

Virkin elämäntyö oli ensikertaa laajasti esillä

Käsityömuuseon suojelija Eeva Ahtisaari näyttelyn avaajana

Porvoolaisessa taidegalleria Savilinnassa järjestettiin toukokuun loppuun asti kestänyt Ihmisen ikäinen elämäntyö -näyttely. Käsityöneuvos Tyyne-Kerttu Virkin elämäntyötä esitellyt näyttely oli ensimmäistä kertaa näin laajasti esillä. Työt näyttelyyn tulivat Virkki-Käsityömuuseosta Helsingin Merikantontieltä, noin 1.800 esineen kokoelmasta.

Näyttelyn avasi presidentin puoliso, rouva Eeva Ahtisaari, joka on museon suojelija.

Avajaispuheessaan Eeva Ahtisaari muisteli vuosia, jolloin Ahtisaaret asuivat New Yorkissa ja Tyyne-Kerttu Virkki vieraili heidän luonaan - mieleen oli jäänyt hänen energisyytensä ja rakautensa eri taiteen lajeihin. Tyyne-Kerttu Virkki on tuntenut presidentti Ahtisaaren sukua jo monessa polvessa. Martti Ahtisaaren isoisä toimi sahanhoitajana Tyyne-Kerttu Virkin isän Viktor Virkin palveluksessa Sakkolassa.

Näyttelyn avajaisväelle tervetuliaisanat lausui Virkki-Säätiön puheenjohtaja, professori Pirkko Anttila. Näyttelyn oli kutsunut Porvooseen galleristi Srba Lukic lähinnä sattuman kautta. Tyyne-Kerttu Virkki oli tutustumassa ystävänsä, taidemaalari Maija Aaltosen avustuksella ja opastuksella porvoolaisiin museoihin ja ihastui Savilinnaan. Savilinna on restauroitu vanhasta nahkatehtaasta Porvoon kaupungin avustuksella.

Avajaistilaisuudessa esiintyivät myös diplomilaulaja Raita Karpo ja konsultti Väinö Purje, joka lausui herkästi Aale Tynnin Kaarisilta -runon.

Näyttelyn yhteydessä järjestettiin myös perinnetapahtuma Kevät keik-

kuen tulevi 13.5. Ohjelmassa oli muunmuassa iloinen kansallispukukavalkaadi.

Porvoon näyttelyssä oli esillä muunmuassa Virkin vuosina 1947-89 suunnittelemaa pellavaisia liinoja, puku- ja sisustuskankaita ja poppanoita Vokki Oy:n kutomina, sodan aikana Itä-Karjalassa Aunuksessa tehtyjä olki- ja revinnäistöitä sekä hänen Eestin ajaltaan 1934-36 arvokas Kalevipoeg (Kalevala) ja oppilaidensa tekemiä, kirjo-ompelella valmistamia aamutossuja.

Näyttelyn suunnittelijana toimi sisustusarkkitehti Eino Kerminen ja taideteollisuusmuseon johtaja Jarno Peltonen.

Pia Varmia,
Virkki-Käsityömuuseo

Näyttelyn avajaistunnelmissa rouva Eeva Ahtisaari ja käsityöneuvos Tyyne-Kerttu Virkki.

Euran muinaispuku oli kansallispukukavalkaadin helmiä. Puvun esittäjänä Sirkka Viitanen.
Kuva: Jorma Lehtinen

Kevät tuli keikkuen

Lauantaina 13.5. järjesti Virkki-Käsityömuuseo perinnetapahtuman Kevät keikkuen tulevi - pääsuunnittelijoina nuorisohjaana Ritva Vaarna ja toimitusjohtaja Anja Lehtinen. Tapahtumapaikkana oli tällä kertaa siis taidegalleria Savilinna Porvoossa.

Tilaisuudessa oli hillitty, juhla tunnelma, ja käsityöneuvoksen lisäksi paikalla olivat kutsuvieraina muunmuassa Jermu ja Terttu Laine.

Anja Lehtinen esitteli iloisen kansallispukukavalkaadin mannekiinit, Karjalan Nuoret, ja kertoi, että he ovat tulleet Viipurista Helsinkiin siirtoseurana 1939. Seura on perustettu 1919.

Itse kavalkaadi alkoi Uudenmaan Pelimannien "Hätäset" säestyksellä, ja he soittivat kansanmusiikkia muunmuassa Ruotsista, Norjasta, Saksasta ja Eestistä. Esillä oli melkein koko Suomen kattava pukukokoelma, tässä muutamia esimerkkejä: Äyrämöispuku Viipurin eteläpuolelta, Sortavalasta ja Koivistolta sekä miesten että naisten puku, Viipurin-, Kanneljärven-, vanhan Sulkavan-, Härmän-, Helsingin Pitäjän-, Nastola-Asikkalan-, Sääksmäen puku ja sokerina pohjalla vanhat puvut: Tuukkala, esittelijänä Kaisa Rönkkö ja hiljattain löydetty todella kaunis Euran muinaispuku, esittelijänä kansanperinteen ansiokas tukija Sirkka Viitanen.

Kun puvut oli esitelty, pyysi Tyyne-Kerttu Virkki pelimanneja soittamaan Säkkijärven polkan, ja vei tanssiin sisarensa pojan, ympäristöjohtaja Esko Melonin - ja joutui jo kesken tanssin parinvaihtoon nuorten ja kansantanssien parissa työskentelevän Ensio Vaarnan käsivarsille.

Riitta Vähäsarja,
Pia Varmia

Haparaisten nuorisoseuralle lentopallon puulaakimestaruus

Haparaisten nuorisoseura on jatkanut toimintaansa Lempäälässä. Taannoin seuralla oli oma talokin Kuljussa.

Viime aikoina Haparaisten nuorisoseuran väki on kunnostautunut lentopallossa: Lempäälässä se on ollut puulaakijoukkueiden kärjessä, mutta tänä vuonna porukka pelasi itsensä Suomen mestaruuteen.

Suomen puulaakijoukkueet ottivat toisistaan mittaa Heinolassa, jossa haparaiset kamppailivat SM-kullan. Loppuottelussa vastassa oli "Ketunmaa" Limingalta; Haparaisten nuo-

risoseura voitti erin 3-1. Mestaruutta ratkottiin tänä vuonna ensimmäistä kertaa lentopallon puulaakijoukkueiden välillä.

Lempäälän kunnan puulaakipalloilun mestaruuteen Haparainen kisasi maaliskuussa. Sakkolalaisjuuria pelaajia ovat joukkueessa Heikki Koironen, Juha Kallonen, Kari Nuora ja Reijo Härrikkä.

Onnittelut mitalisteille!

Sakkolan Haidermaan kuorosta jo saatu tietoja

Kuoroperinteen keruu käynnistynyt

Karjalaisen Kulttuurin Edistämissäätiö on käynnistänyt laajaan karjalaisen kuorolauluharrastuksen tutkimusprojektin, joka tähtää karjalaisen kuorolaulun historian kirjoittamiseen. Vastaavaa maakuntakohtaista kokonaiskartoitusta kuorolaulusta ei ole aiemmin maassamme tehty.

Tutkimukseen liittyy olennaisena osana perinteen ja muistitiedon keruuprojekti, jossa on jo saavutettu ensimmäisiä tuloksia. Verrattain monet ovat lähettäneet laulajamuistojaan Karjalan Liittoon, jonne materiaali tutkimuksen alkuvaiheessa kerätään. Muistitiedolla on keskeinen merkitys, sillä esimerkiksi pitäjähistorioissa kuorotoimintaa on sivuttu melko niukalti.

Sakkolaiset ovat kuoroperinteen talentamiseen käyneet. Ainakin Anna Kaasalainen Kiikaisista on muistellut

kuorotoimintaansa Sakkolassa. Hän lauloi vuosina 1928-1935 Haidermaan sekakuorossa, jonka oli perustanut vuonna 1899 Sakkolan seurakunnan kanttoriksi valittu Israel Maasalo, Armas Maasalon isä. Kaasalaisen mukaan Maasalo oli valmis menemään joltamaan kuoroa pitkienkin matkojen päähän - oli ilma mikä hyvänsä.

Jo saapuneesta aineistosta annetaan kiitoksen sanoja: juuri autenttiset muistikuvat, omakohtaiset kokemukset ja huumoripitoiset episodit luovat aikanaan koottavaan julkaisuus elämän makua, jota arkistoista ja kirjastoista on vaikeampi löytää.

Karjalaisia laulumuistoja voi lähettää osoitteeseen Karjalan Liitto, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki. Kuoren voi varustaa merkinnällä "Karjalan lapsia laulavia".

SAKKOLAN HISTORIA

Toinen, uusittu painos Sakkolan historiaa on edelleen saatavana, samoin kirja Sakkolan kylät tuvasta tupaan.

Kirjoja voi hankkia Osuuspankkien konttoreista Kuljussa ja Lempäälässä. Kirjoja myyvät myös: Eero Kurikka, Huhtamo puh. 932-64 506, Uuno Pulakka, Ruovesi puh. 934-476 021, Eino Kuisma, Punkalaidun puh. 921-767 4346, sekä Lempäälässä Anneli Kuisma, Eino Koiranen ja Esteri Lopenen.

Ainoastaan Elli Pulakka lähettää kirjoja postitse. Hänet tavoittaa numerosta 931-375 1241 tai kirjeitse osoitteesta E. Pulakka, Majamäentie 1, 37500 Lempäälä.

Sakkolan historia II maksaa 70 markkaa ja Sakkolan kylät tuvasta tupaan 110 markkaa. Postilähetyksistä peritään lisäksi lähetyskulut.

HANKKIKAA NYT PITÄJÄTEOKSIA — VAIKKAPA LAHJAKSI!

Kaikki sähköasiat voimme toimittaa edullisesti

NYT SÄHKÖLÄMMITYSASENNUKSET SOPIVASTI

RAASKAN SÄHKÖLIKE

A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA

VESILAHTI — PUH. (931) 739 541

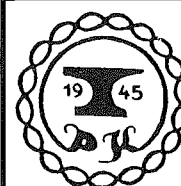
PITO-KALAASI KY

JUHLA- JA MERKKIPÄIVÄPALVELU

AILA JA KATI HEIKKILÄ puh. 931-433 902, 931-266 2002

VALMISTAMME JUHLANNE KOTITEKOISIN TUOTTEIN!
JÄRJESTÄMME MYÖS OHJELMAA.

— — —
AILA HEIKKILÄ Saarenkärjenk. 1 B
33300 TAMPERE puh. 433 902

PÄRSSISEN KONEPAJA

35500 KORKEAKOSKI

PUH. (931) 335 8204, iltaisin (931) 335 8435
Autopuh. 949 239 535

**Toimivia metalliovia, ym. rakenteita
Alumiinisia ovia ja ikkunoita**

Putkiliike P Nuora Ky

37560 KULJU
puh. 676 100

TILAA SINÄKIN
OMA
SUVANNON SEUTU

SUVANNON SEUTU

Suvannon ympäristön
kotiseutulehti,
ilmestyy 1995 8 kertaa vuodessa

Tilaushinta
70 mk vuosikerta

Ilmoitushinnat
1 mk, palsta mm (+ avv 22 %)

Toimituksen ja konttorin osoite
Rautasema 37550 Moisio
Puhelin (931) 3748 448 iltaisin

Postisiirtotili
TA 359 751

Pankki
TSOP
37500 Lempäälä
Tilinumero 522803-211955.

Vastaava toimittaja
Marjo Ristilä-Toikka

Toimituskunta
Esko Kallonen
Eero Koppanen
Ritva Koski
Juha Kuisma
Hannu Paukku